

FOTO ÅKE HEJLM

Stefan Thor fick Göran Gustafssonpriset

Stefan Thor, professor i utvecklingsbiologi vid Linköpings universitet, har fått ta emot en av de allra främsta utmärkelserna en svensk forskare kan få – Göran Gustafssonpriset på 4,5 miljoner kronor. Det är tredje gången på fyra år som priset ges till en forskare vid LiU.

Liksom Nobelpriset delas Göran Gustafssonpriset ut i fem olika kategorier: Molekylärbiologi, fysik, kemi, matematik och medicin. Stefan Thor, som forskar om nervsystemets uppbyggnad och reglering, får priset i molekylärbiologi. Större delen av prissumman är öronmärkt för forskning medan 100 000 kronor får användas för personligt bruk.

Prismotiveringen lyder: »För hans eleganta studier av bananflugans nervsystem och dess utveckling som är innovativa, fokuserade och väcker stort intresse i forskarvärlden«.

– Det känns oerhört kul att få denna uppskattning för den forskning jag och mina

medarbetare driver. Särskilt roligt är det att man stöder ren grundforskning, för det finns en tendens både i Europa och USA att alltmer premiera den tillämpade forskningen, säger Stefan Thor.

Pristagaren är född 1964 och uppväxt i Jämtland. Efter doktorsexamen i Umeå arbetade han i tio år som forskare i USA innan han 2004 kom till LiU som professor.

– Jag är tacksam för det kontinuerliga stöd jag sedan dess fått från vår rektor Mille Millnert. LiU satsade relativt sent på Life sciences, men på senare år har den externa finansieringen ökat markant inom detta forsk-

ningsområde. Stödet på 4,5 miljoner kronor vi nu får ger oss möjlighet att ta lite större grepp på några mycket lovande projekt vi driver i vårt laboratorium vid Hälsouniversitetet, säger Stefan Thor.

Göran Gustafssons Stiftelse för naturvetenskaplig och medicinsk forskning bildades 1989. Pristagarna utses av Kungl. Vetenskapsakademien. Bland tidigare pristagare finns fyra LiU-forskare: Bertil Andersson (kemi 1991), Olle Inganäs (fysik 1997), Magnus Berggren (kemi 2005) och Igor Abrikosov (fysik 2007).

Källa: www.liu.se

10 miljoner i donation till LiU för forskning om Parkinsons

En privat donation på tio miljoner kronor har överlämnats till Linköpings universitet. Pengarna ska användas till forskning om Parkinsons sjukdom.

– Vi är oerhört tacksamma för denna generösa donation. Våra forskare inom olika fält får nu möjlighet att öka förståelsen av de bakomliggande orsakerna till Parkinson, och utveckla nya, bättre metoder för att lindra sjukdomen, sade LiU:s rektor Mille Millnert när han tog emot gåvan från den nybildade Stiftelsen för Parkinsonforskning, vars avkastning ska användas till finansiering av forskningsprojekt vid Linköpings universitet.

Karl-Gunnar Skoog, ordförande i Parkinsonförbundet, patientorganisationen med 8 000 medlemmar, är imponerad över donationens storlek:

– Stiftelsen kommer att bli en tung aktör på forskningsmarknaden. Jag har lärt mig att där det finns pengar, där finns det forskning och framtidstro, sade Skoog som själv haft Parkinsons i tio år och vet betydelsen av framsteg i behandlingen.

Orsaken till Parkinsons är att nervceller i hjärnan, som utsöndrar signalämnet dopamin, gradvis bryts ned. Följden blir moto-

rikstörningar i form av skakningar, stelhet och försämrad rörelseförmåga. Omkring 20 000 människor i Sverige lider av sjukdomen.

Vid Linköpings universitet arbetar en rad forskargrupper med olika aspekter av Parkinsons sjukdom, från grundforskning på molekylär nivå till utveckling av behandlingsmetoder.

Elektrisk stimulering av nervceller med hjälp av en elektrod som förs ned i hjärnvävnaden är idag en etablerad behandlingsmetod, men verkningsmekanismen är delvis okänd. Karin Wårdell, professor i medicinsk teknik, och hennes medarbetare utvecklar tekniker för att mera exakt kunna hitta till rätt mål och bestämma vilken volym som ska behandlas.

Det vanligaste läkemedlet mot Parkinsons sjukdom är L-dopa, som i hjärnan omvandlas till dopamin. Nil Dizdar, med. dr och överläkare vid Neurologiska kliniken, studerar med hjälp av mikrodialysmätningar i hjärnan, hur L-dopa och dopamin agerar

vid medicinering och elektrostimulering, och hur man kan förbättra effekten av läkemedlet och minska symtomen. Hon har också utvecklat en ny L-dopamedicin som ges kontinuerligt via blodet.

Grundforskning i systemneurobiologi är av stor betydelse för att kunna bota Parkinsons och andra nervcellsnedbrytande sjukdomar. Stefan Thor, professor i utvecklingsbiologi, forskar kring nervsystemets uppbyggnad och nedbrytning med hjälp av bananflugor. Denna insekt har ett okomplicerat nervsystem och kan användas för att studera Parkinsons genom att man för in mänskliga sjukdomsgener i bananflugornas arvsmassa.

En orsak till nedbrytning av nervceller är förekomsten av skadliga, felveckade, proteiner. Per Hammarström, docent i biokemi, är ledande forskare inom detta område – där man bland annat utnyttjar bananflugan för att testa nya experimentella läkemedel.

Källa: www.liu.se

BiImplants – nytt Linköpingsbolag inom biomaterial

Forskare vid Linköpings universitet har tillsammans med Accelerator Nordic AB bildat bolaget BiImplants kring projektet Skruvcoat – en teknik som förbättrar den tidiga infästningen av implantat.

Forskarna bakom Skruvcoat är Per Aspenberg, professor i ortopedi och Pentti Tengvall, professor i biomaterial. Trine Vikinge, idag forsknings- och utvecklingschef på Accelerators dotterbolag Optovent, blir vd för BiImplants AB.

Skruvcoat är utvecklat för att förbättra den tidiga infästningen av implantat i ben. Potentiell användning av tekniken finns inom implantat för tänder, skruvar och fixeringspinnar som används vid frakturfixering, samt för knä- och höftproteser. Bättre tidig infästning ger bättre vårdekonomi, minskat lidande för patienten samt reducerad omoperationsfrekvens.

– Skruvcoat är en mycket spännande teknik med stor potential. Det är rätt att nu ta

verksamheten till nästa nivå och utveckla den mot en marknad med tydligt behov av ny teknologi och produktdiversifiering. Jag anser att vi ligger helt rätt med vår verksamhet när det gäller timing och teknologi, säger Trine Vikinge.

Den underliggande ortopediska marknaden, som Skruvcoat vänder sig till, uppgår till cirka 30 miljarder dollar/år. De läkemedel som används i Skruvcoat-teknologin, bifosfonater, är utvecklade och godkända för behandling av bland annat benskörhet.

För mer information, kontakta:
Trine Vikinge, 013-21 00 60,
trine.vikinge@acceleratorab.se,
www.acceleratorab.se

Linköpingsbolaget SharpView leverar bildmjukvara till Tyskland

Universitetssjukhuset i Düsseldorf omvandlar sitt »Try and Buy-avtal« och köper en licens av SharpView CT. Systemet är sedan tidigare installerat och i drift på Institutet för radiologisk teknik vid Universitetssjukhuset i Düsseldorf. Tekniken från SharpView hjälper till att minska den stråldos patienter utsätts för vid datortomografiundersökningar med 30–70 procent. Mjukvaran SharpView CT används även på kliniker i Sverige och Norge.

Datortomografi, CT, är i jämförelse med konventionella röntgenundersökningar

i många fall det bästa sättet att hitta förändringar och sjukdomar i kroppen. Stråldosen för CT-undersökningar är emellertid betydligt högre jämfört med traditionella röntgenmetoder. I samband med att antalet CT-undersökningar ökat de senaste åren har även medvetenheten kring riskerna med höga stråldoser ökat.

För ytterligare information kontakta:
Magnus Aurell, 013-23 50 35,
magnus.aurell@sharpview.se,
www.sharpview.se

Sectras ordergång över en miljard

För verksamhetsåret 2007/2008 redovisar it- och medicinteknikföretaget Sectra bästa ordergången och högsta omsättningen hittills.

Koncernens ordergång steg med 48,5 procent till 1 016,6 Mkr (684,7) och nettoomsättningen ökade 10,5 procent till 742,9 Mkr (672,5). Vinsten efter finansnetto ökade 13,7 procent till 79,8 Mkr (70,2), vilket motsvarar en vinstmarginal på 10,7 procent (10,4).

– Verksamhetsåret har kännetecknats av exceptionellt hög ordergång, säger Jan-Olof Brüer, koncernchef och vd för Sectra AB. Detta är bland annat ett resultat av att vi tagit hem stora service- och supportavtal för medicinska bildsystem som tidigare underhållits av partners. Dessa avtal ger oss ökad trovärdighet på marknaden.

Den internationella expansionen har fortsatt och marknader utanför Sverige står nu för 2/3 av omsättningen. Sectra har vuxit snabbt på den amerikanska marknaden och har samtidigt tagit ett steg in på världens näst största marknad för medicinteknik – Japan – genom ett avtal med en distributör och öppnandet av ett lokalt kontor.

Nu fortsätter man att bygga ut distributionsnät, serviceorganisationen och att stärka produkt erbjudanden på strategiska marknader.

För ytterligare information, kontakta:
Jan-Olof Brüer, tel 013-23 52 09,
www.sectra.se

Industrifonden öppnar kontor i Linköping

Industrifonden, som investerar i svenska tillväxtbolag, öppnar kontor i Fjärde Storstadsregionen. Tidigare kontor finns i Stockholm, Göteborg och Malmö.

– Industrifonden har för närvarande sju pågående investeringar i Linköping och möjligheterna till ytterligare investeringar är goda i Östergötland, uppger Åsa Knutsson som blir investeringsansvarig i Linköping. Hon fortsätter:

– Östergötland har en stark industriverksamhet, vi är sedan länge starka på it-sidan och det händer mycket inom miljötekniken på områden som biobränsle, vindkraft och förbränningsteknik. Det ser positivt ut.

Åsa Knutsson kommer att dela sin arbetstid mellan Stockholm och kontoret i Linköping.

För ytterligare information, kontakta
Åsa Knutsson på: 08-587 919 00 eller
asa.knutsson @industrifonden.se,
www.industrifonden.se

BioChromix får Forska&Väx-pengar från Vinnova

Linköpingsföretaget BioChromix har fått 400 000 kr från Vinnovas Forska&Väx-program. Pengarna ska användas till en förstudie kring nya filter som binder upp felveckade proteiner för sjukdomsbehandling. Allvarliga sjukdomar, såsom Alzheimers, Parkinson och den så kallade Galna kosjukan, är relaterade till sjukliga proteinaggregat som uppstår när proteiner veckas fel. BioChromix har tillsammans med Linköpingsforskare utvecklat och patenterat en unik metod att binda upp dessa felaktiga proteiner. Medlen från Vinnova gör det möjligt för företaget att utveckla en helt ny metod att göra aktiva filter.

För ytterligare information, kontakta:
Peter Åsberg, 0709-49 17 21,
peter.asberg@biochromix.com,
www.biochromix.com

Landstinget i Östergötland lanserar självtest för klamydia

Landstinget i Östergötland lanserar, tillsammans med Linköpingsföretaget Dynamic Code, självprovtagning med laboratorieanalys för klamydia. Testen, som finns för både män och kvinnor, är idag tillgängliga för beställning på internet, www.klamydiatest.nu. Man samarbetar även med Region Skåne.

Könssjukdomen klamydia ökar för varje år och nu har några landsting tagit ett nytt grepp för att få stopp på spridningen.

– Framför allt vill vi nå ut till unga kvinnor mellan 18 och 25 år, en grupp som sällan testar sig. Det beror delvis på att ca 80 pro-

cent av de manliga smittbärarna inte visar på några symptom, säger landstingets ansvarige Anders Ehinger, som tror att övriga landsting kommer att ansluta sig och erbjuda samma tjänst under kommande höst.

Med några enkla knapptryckningar på internet beställer man ett provtagningspaket med allt som behövs för ett test. Sedan tar man provet själv, hemma, och skickar in det i en returförsändelse till Dynamic Codes laboratorium för analys.

– Fördelen med detta test är att det är snabbt, diskret och gratis. Sannolikt sparar det även på sjukvårdens resurser, menar Anders Ehinger.

Att klamydiatesta sig själv via internet har blivit en succé. Än så länge finns tjänsten dock bara i Östergötland och Skåne – en utvärdering ska göras efter sommaren. Förhoppningen är att alla landsting ska nappa på den här nättjänsten till hösten.

Dynamic Code har även utvecklat självtest för borrelia och laktosintolerans.

För mer information kontakta:
Anders Ehinger, 070-593 97 88,
anders.ehinger@io.se,

Anne Kihlgren, 013-465 53 21,
anne.kihlgren@dynamiccode.se,

www.vitadix.com
www.klamydiatest.nu

Glad sommar!

önskar BioMedley

